

ዳኞች፡- ዓሊ መሐመድ

ተክሊት ይመሰል

ቀነዓ ቂጣታ

ሰናይት አድነው

ጳውሎስ አርሺሶ

አመልካች፡- የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር መንገዶች ባለስልጣን - ፋሲል በለጠ ቀረቡ

ተጠሪ፡- አቶ አምባቸው ፈቀደነህ - አልቀረቡም

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

1. ጉዳዩን እንደመረመርነው አመልካች ለተጠሪ ሊከፈለው የሚገባው ክፍያ ምን ያህል እንደሆነ ሂሳቡ በአግባቡ ተጣርቶ አልቀረበም በማለት አመልካች የሚያቀርበውን ክርክር በማለፉ፤ የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሳኔ ህጋዊ ስርዓትንና አሰራርን የተከተለ ነው ወይስ አይደለም የሚለውን ጭብጥ በሰበር አጣርቶ ለመወሰን ነው። ክርክሩ በመጀመሪያ የታየው በፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነው። አመልካችና ተጠሪን የሚያከራክራቸው አመልካች 1998 ዓ/ም የበጀት አመት ላከናወነው የመንገድ ስራ ፕሮጀት የሚያገለገል ገረጋንቲ፤ ሶቦ ቤዝ የተፈጨ ገረጋንቲ፤ የአስፓልት ጠጠርና ቀይ አሽዋ ለማጓጓዝና አፈር እንዲደፋለት ባወጣው ጨረታ ተወዳድሮ ተጠሪ በማሸነፉ ተጠሪ ለአመልካች የሰጠው የማጓጓዝ ግልጋሎት መጠንና ዋጋ የሚመለከት ሆኖ ተጠሪ ለአመልካች የሚከፈለው ቀሪ ክፍያ አለ ወይስ የለም? አመልካች ለተጠሪ የሚከፍለው ቀሪ ክፍያ አለ ከተባለ፤ የክፍያው መጠን ምን ያህል ነው? የሚሉት ጭብጦች ናቸው።
2. ተጠሪ አመልካች በውሉ መሰረት ለሰጠው የማቴሪያል ማጓጓዝ ግልጋሎት ሊከፍለው የሚገባ ብር 3,204,391.23 (ሶስት ሚሊዮን ሁለት መቶ አራት ሺ ሶስት መቶ ዘጠና አንድ ብር ሃያ ሶስት ሳንቲም) ያልከፈለን ስለሆነ ቀሪ ክፍያ እንዲከፈል ይወስንልኝ በማለት ሀምሌ 2 ቀን 1999 ዓ/ም የተጻፈ ክስ አቅርቧል። አመልካች ውል መኖሩን ሳይክድ ተጠሪ በተጭበረበረ

ሰነድ ክፍያ የወሰደ መሆኑን ገልጾና የተጠሪን ክስ ክዶ ተከራክሯል። የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሰይጅ ዓሊ የተፈቀደላቸው የሒሳብ አዋቂዎችሒሳቡን አጣርቶ እንዲያቀርብ ካደረገ በኋላ፣ አመልካች ለተጠሪ ብር 3,747,741.44 (ሶስት ሚሊዮን ሰባት መቶ አርባ ሰባት ሺ ሰባት መቶ አርባ አንድ ብር ከአርባ አራት ሳንቲም) ሊከፍል ይገባል በማለት በመዝገብ ቁጥር 57330 ህዳር 19 ቀን 2001 ዓ/ም ውሳኔ ሰጥቷል። አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት አቅርቧል።

3. የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት አመልካች የስር ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 57330 ህዳር 19 ቀን 2001 ዓ/ም የሰጠውን ውሳኔ በመቃወም ባቀረበው የይግባኝ ቅሬታ ላይ ተጠሪ መልስ እንዲሰጥ ካደረገና የግራ ቀኙን ክርክር ከሰማ በኋላ፡- (ሀ) ተጠሪ የኮንስትራክሽን ማቴሪያሎች ያንጓዘበት ዕርቀት ቀድሞ ተለክቶ የውሉ አካል ሆኗል ወይስ አልሆነም? (ለ) አመልካችና ተጠሪ አፈር ለማንጓዝና ሌሎች የኮንስትራክሽን ማቴሪያል ለማንጓዝ በአንድ ጨረታ ሁለት የተለያዩ ውሎች ተዋውለዋል? በክፍያ ሂደት ተጠሪ አፈር ለማንጓዝና ሌሎች የኮንስትራክሽን ማቴሪያሎችን ለማንጓዝ የሰራቸውን ስራዎች ቀላቅሎ የክፍያ ጥያቄ አቅርቦ ክፍያ ወስዷል ወይስ አልወሰደም (ሐ) ተጠሪ ለክፍያ አቅርቦ ክፍያ ከወሰደባቸው ሰነዶች መካከል የተጭበረበሩና በመመሳጠር አግባብ ክፍያ የተፈጸመባቸው ሰነዶች አሉ ወይስ የሉም? (መ) ሒሳቡ በገለልተኛ ባለሙያ እንደሚጣራ ማድረግ የሚመለከቱ ጨብጦችን በመያዝ የስር ፍርድ ገለልተኛ ባለሙያ መደብ ሒሳቡን በማጣራት ውሳኔ ሊሰጥበት ይገባል በማለት የስር ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ ሽሮ፣ ጉዳዩን በፍ/ስ/ስ/ህግ ቁጥር 343(1) በይግባኝ መዝገብ ቁጥር 42620 መስከረም 24 ቀን 2003 ዓ/ም የሰጠው ውሳኔ መልሶ ልኮላታል።

4. ለዚህ ሰበር ክርክር መነሻ የሆነው፣ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉዳዩን እንደገና አጣርቶ እንዲወሰን በመዝገብ ቁጥር 42620 መስከረም 24 ቀን 2003 ዓ/ም በሰጠው ውሳኔ ከመለሰለት በኋላ የመደበው ልዩ አዋቂ ባለሙያ ስራውን ያከናወነበት አግባብና የስር ፍርድ ቤት የልዩ አዋቂውን ባለሙያ በመቀበል የሰጠው ውሳኔ ህጋዊ አግባብነት ያለውን ስርዓት የተከተለ ነው ወይስ አይደለም? የሚለውን ጥያቄ የሚመለከት ነው። ይግባኝ ሰሚው ችሎት ጉዳዩን ከመለሰለት በኋላ የስር ፍርድ ቤት ሒሳቡን አጣርቶ እንዲያቀርብ አቶ በየነ ፈቀደ የተባሉ የሒሳብ ባለሙያ መድቧል። የሒሳብ ባለሙያ ከተመደቡ በኋላ አመልካች ለባለሙያው ጽ/ቤት የሰጣቸው ቢሆንም ሁለት ቀናት ብቻ የታዩ መሆኑን፣ የአመልካችን ሰነዶች በአግባቡ ተረክቦ ያልወሰደ መሆኑንና የሒሳብ ባለሙያው በገለልተኝነት ሒሳቡን ያጣራል የሚል ዕምነት የሌለው መሆኑን ገልጾ አቤቱታ ያቀረበ መሆኑንና በየነፈቀደ የተፈቀደለት የሒሳብ አዋቂ በበኩሉ አመልካች የሒሳብ ሰነዶቹን በሁለት ቀናት ውስጥ አደራጅቶ ካላቀረበለት በስራው ላይ ለሚፈጠረው ጉድለት አመልካች

ኃላፊነቱን የሚወስድ መሆኑን ገልጾ ሚያዝያ 28 ቀን 2004 ዓ/ም ለአመልካች በቀጥታ ደብዳቤ መጻፉንና አመልካች በበኩሉ የሒሳብ ባለሙያው ለጻፉት ደብዳቤ ግንቦት 2 ቀን 2004 ዓ/ም ለበየነ ከበደ በቀጥታ በጻፈው ደብዳቤ መልስ የሰጠ መሆኑን፣ የሒሳብ ባለሙያና አመልካች ልዩነት የፈጠሩባቸው ጉዳዮች ላይ የስር ፍርድ ቤት መመሪያ ሳይሰጥ፣ የሒሳብ ባለሙያው በመሰለው ሒሳቡን ስርቶ ሪፖርት ማቅረቡንና አመልካች የሒሳብ ሪፖርቱን በመቃወም አስተያየት ማቅረቡን፣ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት አመልካች ያቀረበውን መቃወሚያ ውድቅ በማድረግ በየነ ከበደ የተፈቀደለት የሒሳብ ባለሙያ የቀረበውን ሪፖርት መሰረት በማድረግ አመልካችብር 3,757,077.56 (ሶስት ሚሊዮን ሰባት መቶ ሃምሳ ሰባት ሺ ሰባ ሰባት ብር ከሃምሳ ስድስት ሳንቲም) ለተጠሪ ሊክፍል ይገባል በመዘገብ ቁጥር 57330 ሰኔ 21 ቀን 2005 ዓ/ም ውሳኔ ሰጥቷል።

5. አመልካች የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዘገብ ቁጥር 57330 ሰኔ 21 ቀን 2005 ዓ/ም የሰጠውን ውሳኔ በመቃወም ይግባኝ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት አቅርበዋል። የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የአመልካችን ይግባኝ በፍ/ስ/ስ/ህግ ቁጥር 337 መሰረት በመሰረዝ በመዘገብ ቁጥር 92820 ጥቅምት 25 ቀን 2006 ዓ/ም በዋለው ችሎት ትዕዛዝ ሰጥቷል። አመልካች ጥር 20 ቀን 2006 ዓ/ም በተጻፈ የሰበር አቤቱታ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዘገብ ቁጥር 42620 መስከረም 24 ቀን 2003 ዓ/ም በሰጠው ውሳኔና መመሪያ መሰረት ተገቢውን ማጣራት ሳያደርግ ውሳኔ መስጠቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት ነው። የስር ፍርድ ቤት የዕርቀት ልኬትን በተመለከተ ለሁሉም ቦታ በ27 ኪሎ ሜትር ሒሳብ ክፍያ እንድንፈጽም መወሰኑ፣ አመልካች በተጭበርበሩና በመመሳጠር ክፍያ የወሰደባቸው ሰነዶች እያሉን ሰነዶች በማስረጃነት ሳያቀርቡና ይህንኑ የሚያስረዱ ምስክሮች ሳይሰሙ መወሰኑ፣ ሂሳቡን እንዲያጣሩ የተመደቡት ባለሙያ ሒሳቡን በአግባቡ ሳይሰሩ ሰነዶቹን ፈርመው ካቀረቡበት ሚያዝያ 8 ቀን 2004 ዓ/ም በፊት ሚያዝያ 3 ቀን 2004 ዓ/ም ሰርተው እንዳጠናቀቁ በመግልጽ ያቀረቡትን ሪፖርት በመቀበል የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት አመልክቷል።

6. ተጠሪ በበኩሉ መጋቢት 3 ቀን 2006 ዓ/ም በተጻፈ መልስ የዕርቀት የልኬቱን መጠን አመልካች አስቀድሞ በመወሰን የውሉ አካል አድርጎታል ይህንን ዕውነት የስር ፍርድ ቤት ግራ ቀኛችን ከተለዋወጥናቸው ደብዳቤዎች የማስረጃ ይዘት በመገንዘብ በውሳኔው በግልጽ አስፍሮታል። ተጠሪ አመልካች ያሳተማቸውን 20,000 የጭነት ደርሶኞች አቅርበሌለሁ ሒሳቡም በገለልተኛ ባለሙያዎች ተጣርቶ ትክክል እንዲሆን ተረጋግጧል። አመልካች ለዚህ ሰበር ችሎት መቅረብ የሌለባቸውን የፍሬ ነገር ክርክሮችን በማቅረብ የህግ መሰረት የሌለው

ክርክር በመሆኑ የአመልካች የሰበር አቤቱታ ውድቅ ይደረግልኝ በማለት መልስ ሰጥቷል። አመልካች መጋቢት 24 ቀን 2006 ዓ/ም የተጻፈ የመልስ መልስ አቅርቧል።

7. ከስር የክርክር አመጣጥና ግራቶች ለዚህ ሰበር ችሎት ያቀረቡት ክርክር ከላይ የተገለጸው ሲሆን እኛ የስር ፍ/ቤት የአመልካችና የተጠሪን ሒሳብ በገለልተኛነት አጣርቶ እንዲቀርብ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 136/1/ መሰረት የመደበው በየነ ፈቀደ የተፈቀደለት የሒሳብ አጣሪ ባለሙያ ሂሳቡን በገለልተኛነት እንዲያጣራ ተገቢውን መመሪያ በመስጠትና የሒሳብ ባለሙያው ግራቶች አሉን የሚሏቸውን ሰነዶችና አንደኛቸው ሌላው ባቀረበው ሰነድ ላይ ያቀረቧቸውን ተቋውሞዎች ከሙያ አንጻር በመመርመር ሚዛናዊ የሆነ የሒሳብ ሪፖርት እንዲቀርብና ሃላፊነቱን እንዲወጣ በማድረግ ውሳኔ ሰጥቷል ወይስ አልሰጠም? የሚለው ጭብጥ ተመልክተናል።

8. ይህንን ጭብጥ ለመወሰን፣ በአገራችን የፍትህ ስርዓት በፍርድ ቤት የሚመደብ የልዩ አዋቂ፣ በሙያው አጣርቶ እንዲቀርብ በፍርድ ቤት የታዘዘውን ነገር ሲያጣራ ስላለበት ሃላፊነትና ሊከፍለው ስለሚገባው የአሰራር ስርዓትና ሊከተለው ስለሚገባ ስነ ምግባር በጥልቀት ማየት ያስፈልጋል። በአገራችን የሕግ ስርዓት አንደኛው ወገን ከሌላው አካል ሊከፈለኝ ይገባል ስለሚለው ገንዘብ በግሉ ልዩ አዋቂ ቀጥሮ በማስጠናት፣ በግል የቀጠረው ልዩ አዋቂ የቀረበለትን የምርመራ ውጤት በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 223 እና በፍታብሔር ስነ-ስርዓት ሕግ ቁጥር 137/1/ መሰረት በማስረጃነት በማያያዝና ልዩ አዋቂውን በምስክርነት በመዘርዘር የዳኝነት ጥያቄውን ወይም ክርክሩን ለማቅረብ የሚችል መሆኑን ከድንጋጌዎቹ ይዘትና አላማ ለመረዳት ይቻላል። ሆኖም በአንደኛው ወገን ቀጣሪነት በልዩ አዋቂ ተመርምሮ የቀረበው ግኝት ተዓማኒነትና ክብደት ያለው ማስረጃ ተደርጎ በፍርድ ቤት የሚወስደው የልዩ አዋቂውን የምርመራ ውጤት ሌላኛው ወገን ሳይቃወም ትክክለኛ የምርመራ ውጤት ነው ብሎ የተቀበለው በሆነ ጊዜ ብቻ እንደሆነ የፍታብሔር ስነ ስርዓት ሕግ አንቀጽ 250 “ ተከራካሪዎቹ ወገኖች ወይም አንደኛው ወገን ክስ የቀረበበት ሃብት ግምት ወይም ዋጋ ምክንያት ባለመስማማት ክርክር ያቀረቡ እንደሆነ ፍ/ቤቱ ጭብጡን ከመመስረቱ በፊት ነገሩ የሚሰማበትን ቀን ቀጠሮ ወስኖ በዚህ ሕግ ቁጥር 132 ወይም በፍታብሔር ስነ-ስርዓት ሕግ ቁጥር 136 በተነገረው መሰረት የሃብቱን ግምት የሚያሳውቁ ምትክ ዳኞች ይሾማል” በማለት ደንግጋል።

9. ከዚህ ድንጋጌ የምንረዳው በአንደኛው ተከራካሪ ወገን የተቀጠረ ልዩ አዋቂ ባለሙያ በምርመራ ሒደት አግኝቻለው የሚለው ግኝትና ውጤት ሌላው ተከራካሪ ወገን ካልተስማማበት፣ ጉዳዩን የሚያየው ፍ/ቤት የምትክ ዳኛ ስልጣን ያለው ልዩ አዋቂ ባለሙያ የመመደብ ግዴታ ያለበት መሆኑን ነው። ከዚህ አንጻር ሲታይ የአመልካችንና የተጠሪን ሒሳብ አጣርቶ እንዲቀርብ በስር ፍ/ቤት በሒሳብ አጣሪነት የተሾመው “በየነ ፈቀደ

የተፈቀደለት የሒሳብ አጣሪ ባለሙያ” አመልካችና ተጠሪ በየግላቸው የሒሳብ ባለሙያዎች አሰርተው ባቀረቡት የሒሳብ ምርመራ ውጤት ባለመስማማታቸው ምክንያት በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 250 መሰረት የስር ፍ/ቤት የመደበው ልዩ አዋቂና መርማሪ ብቻ ሳይሆን፤ የስር ፍ/ቤት ህዳር 14 ቀን 2001 ዓ.ም ለሰጠው ውሳኔ መሰረት የሆነውን የሒሳብ ሪፖርት ያቀረበው ሰይድ አሊ የተፈቀደላቸው የሒሳብ አጣሪ፣ ሒሳቡን ገለልተኛ ሆኖ አላጣራም በሚል ምክንያት የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ውሳኔ በመሻር ሂሳቡ በገለልተኛ የሒሳብ ባለሙያ እንዲጣራ ለማድረግ ውሳኔ እንዲሰጥበት በይግባኝ መዝገብ ቁጥር 42620 መስከረም 20 ቀን 2003 ዓ.ም በሰጠው ውሳኔና መመሪያ መሰረት የተመደበ የሒሳብ አጣሪ ነው።

10. የሒሳብ አጣሪው የስር ፍ/ቤት በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 136 መሰረት የመደበው የልዩ አዋቂ /ኤክስፐርት/ ነው። ሒሳብ አጣሪው በፍ/ቤቱ ሒሳቡን አጣርቶ እንዲቀርብ የተሾመ በመሆኑ ስራውን በሚያከናውንበት ጊዜ ሁሉ ከግራቀኝ ተከራካሪ ወገኖች ጋር ያለው ግንኙነት የሙያውን ስነ-ምግባርና ገለልተኛነትን መሰረት ያደረገ መሆን አለበት። የሒሳብ አጣሪው በስራ ሂደት ሊቀርቡለት የሚገቡ ጠቃሚ ማስረጃዎች ከአንደኛው ተከራካሪ ወገን ወይም በሁለቱም ወገን ተከራካሪዎች ወይም በሌላ ሶስተኛ ሰው ሳያቀርቡለት ቢቀሩ ወይም ቢዘገዩበት ይህንኑ በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 136 መሰረት በሒሳብ አጣሪነት ለሾመው ፍርድ ቤት በማሳወቅ ፍ/ቤቱ ስለሰነዶቹ አቀራረብ በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 132፣ በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ/ቁጥር 145 /1/ እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች መሰረት ትእዛዝ እንዲሰጥበትና የማጣራት ስራው ስለሚከናወንበት ሁኔታ መመሪያ እንዲሰጠው ከመጠየቅ ውጭ፣ አንደኛውን ወገን፣ ማስረጃዎችህን በሁለት ቀን፣ ወይም በአንድ ሳምንት ውስጥ ካላቀረብክ፣ ያንተን ሰነዶች የማልቀበልና በሒሳብ ሪፖርቱም የማላካትተው መሆኑን እንድታውቀው በማለት በቀጥታ ለአንደኛው ወገን ማስጠንቀቂያ መስጠትና የአንደኛውን ወገን ሰነድ ሳይቀበልና ሳያካትት የሒሳብ ሪፖርቱን ሰርቶ የማቅረብ ተልዕኮው የማይፈቅድና ስልጣንም የሌለው መሆኑን፣ ከፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁ. 132 እስከ ፍታብሔር ስነ-ስርዓት ሕግ ቁጥር 136 የተደነገጉትን ድንጋጌዎች ይዘትና መሰረታዊ አላማ በማገናዘብ ለመረዳት ይቻላል።

11. በያዘነው ጉዳይ የአመልካችና የተጠሪን ሂሳብ የሙያውን ስነ-ምግባርና የፋይናንስና የክፍያ ሕጎችንና ደንቦችን መሰረት በማድረግ፣ የግራቀኝን የሰነድ ማስረጃዎችና አንደኛው በሌላው ሰነድ ላይ የሚያቀርቡትን ተቃውሞ ከሙያ አንጻር መርምሮ ሪፖርቱን እንዲያቀርብለት የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የተሾመው “በየ ፈቀደ የተፈቀደለት የሒሳብ አጣሪ” ለምርመራ የሚያስፈልጉ ሰነዶችን በማቅረብ ሂደት የተፈጠሩ ችግሮችን በምትክ ዳኝነት ለሾመው ፍ/ቤት በማሳወቅ ፍ/ቤቱ ትእዛዝና መመሪያ እንዲሰጥበት የማድረግ አሰራርን ተከትሎ ሒሳቡን

በማጣራት ሪፖርቱን ያላቀረበ መሆኑን የሒሳብ አጣሪው ለአመልካች በቁጥር በክሂድ/014/2004 ሚያዝያ 28 ቀን 2004 ዓ/ም በቀጥታ ከሰጠው ማስጠንቀቂያ ይዘትናማስጠንቀቂያው የሒሳብ አጣሪውን ገለልተኝነትና በተሰጠው የስልጣን ወሰን ስር ሆኖ ሒሳቡን ያከናወነ መሆኑን በመመዘን ሂደት ከሚኖረው ህጋዊ ውጤት ከመረመረው ለመረዳት ይቻላል።

12. የሒሳብ አጣሪው ሒሳቡን በሚመረምርበት ጊዜ የሰነዶች አቀራረብ ሂደት ያጋጠመውን ችግር ለሾመው ፍ/ቤት በማሳወቅ ፍ/ቤቱ ቀጣዩ ትእዛዝ እና የስራ መመሪያ እንዲሰጥበት መጠየቅ ሲገባው ራሱ ውሳኔ ሰጭ በመሆን አመልካች በሁለት ቀናት ውስጥ ሰነዶችን አደራጅቶ ካላቀረበለት የሌላኛውን ወገን /የተጠሪን/ ሰነዶች መሰረት በማድረግ ሪፖርቱን ስርቶ እንደሚያቀርብና በዚህ ምክንያት ለሚፈጠረው ችግር አመልካች ሀላፊነቱን የሚወስድ መሆኑን የሚገልፅ የማስጠንቀቂያ ደብዳቤ በመፃፍ አመልካችም ለሒሳብ አጣሪው ማስጠንቀቂያ ተገቢነት የሌለው መሆኑን የሚገልፅ ምላሽና ደብዳቤ ለሒሳብ አጣሪው በአድራሻቸው በቀጥታ በቁጥሩ 2132/ዎ/ሥ/አስ/9314 ግንቦት 2 ቀን 2009ዓ/ም ደብዳቤ ፅፎለታል ። ይህም የሚያሳየው በሥራ ሂደት የሒሳብ አጣሪው አንደኛውን ተከራካሪ /አመልካችን/ የሚኮንን አኳኋን አቋምን በቀጥታ ለአመልካች በመግለፅ የሒሳብ አጣሪው ገለልተኝነት ጥርጣሬ ውስጥ የሚጥሉ ተግባራትን በፍርድ ቤት ከተሰጠው የአጣሪነት ሹመት ወሰን በማለፍ የፈፀመ መሆኑን ነው።

13. የሒሳብ አጣሪው አመልካችን ሰነድህን አልቀበልህም በማለት የሰጠው ማስጠንቀቂያ በሒሳብ ሪፖርቱም ላይ የተንፀባረቀ መሆኑን የሚያሳይ መሰረታዊ ነጥቦች አሉ። በአብነት ለማንሳትም አመልካች ተጠሪ በተጭበረበሩ የሒሳብ ሰነዶችና በመመሳጠር የማንንገርያ አገልግሎት ሳይሰጥ ክፍያ ወስደባቸዋል የሚላቸውን ደረሰኝ ቁጥሮት ፕሮጀክቱን የሚገኝበትን ስፍራ በዝርዝር በመመስረት ለፍ/ቤቱ ያቀረበው መሆኑን በትእዛዝ ካስቀረበ ነው የፌ/ክ/ፍ/ቤት የመዝገብ ቁጥር 57330 ተረድተናል። በአንፃሩ የሒሳብ አጣሪው ባቀረበው ሪፖርት ውስጥ አመልካች በተጭበረበረ ሰነድና በመመሳጠር ተጠሪ ያልሰጠው አገልግሎት ክፍያ ወስደባቸዋል በማለት ለይቶ በዝርዝር ስላወጣቸው ሰነዶች የተሰጠው ሙያዊ አስተያየት አለመኖሩ የሒሳብ አጣሪው ሚያዝያ 28 ቀን 2004 ዓ/ም በሰጠው ማስጠንቀቂያ መሰረት የሒሳብ ሪፖርቱን የአመልካችን ሰነዶች ሳይመለከትና በአግባቡ ሳይመረምር ያዘጋጀው ስለመሆኑ በእርግጠኝነት ለመናገር ለመደምደም የማያስችል ሆኖ አግኝተነዋል።የስር ፍ/ቤት የሒሳብ ምርመራ ሂደት ሒሳብ አጣሪው ያጋጠመውን ችግር ለፍ/ቤቱ እንዲያሳውቅ እና በጎንዮሽ ከአንዳቸው ተከራካሪ ወገኖችጋር ማስጠንቀቂያ የመፃፍ እና የሒሳብ አጣሪውን ገለልተኝነት ጥያቄ ውስጥ የሚጥሉ ተግባራትን መመሪያና ትእዛዝ መስጠት ሲገባው የሒሳብ አጣሪው በፍትሐብሔር ስነስርዓት ህግ ቀጥር 136(2) ከተደነገገው

ውጪ የአመልካችን የሒሳብ ሰነድና መቃወሚያና አስተያየት ሳይካተት መርምሮ ያቀረበለትን ሪፖርት ተቀብሎ ውሳኔ መስጠቱ የፍ/ስ/ስ/ሀ/ቁ 134 የፍታብሄር የስነ ስርዓት ህግ ቁጥር 135 እና የፍታብሀሌ ስነ ስርዓት ህግ ቁጥር 136 ድንጋጌዎች ያልተከተለ እና መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት ሆኖ አግኝተነዋል።

14. ከላይ በዝርዝር የገለፅነው እንደተጠበቀ ሆኖ ተጠሪ አመልካች እንዲከፍለው የጠየቀው ብር 3,204,391.33 መሆኑ ሐምሌ 2 ቀን 1999ዓ/ም ዕፎ ባቀረበው የክስ ማመልከቻ በግልፅ ሰፍሮ እያለ የስር ፍ/ቤት ተጠሪ በግልፅ ዳኝነት ያልተጠየቀበትን 3,757,077.56 እንዲከፍል የሰጠው ውሳኔ በፍ/ስ/ስ/ሀ/ቁ 182 ንኡስ አንቀፅ (2) የሚጥስና መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ አግኝተነዋል። በአጠቃላይ የፌ/ከ/ፍ/ቤት የሒሳብ አጣሪው የተሰጠውን በገለልተኝነት የግራ ቀኙን ሒሳብ አጣርቶ የማቅረብ ሀላፊነት በአግባቡ እንዲወጣ ተገቢውን መመሪያ ሳይሰጥ የሒሳብ አጣሪው አመልካች የተጭበረበሩና በመመሳጠር ሒሳብ ተከፍሎባቸዋል የሚላቸውን ሰነዶች በአግባቡ ሳይመረምር ያቀረበውን የሒሳብ ሪፖርት ተቀብሎ የሰጠውን ውሳኔ የፌ/ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በይግባኝ አይቶ ማረም ሲገባው በትዕዛዝ ማዕናቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሳ ኔ

1. የፌ/ከ/ፍ/ በመቁ 57330 ሰኔ 21 ቀን 2005 ዓ/ም የሰጠው ውሳኔና የፌ/ጠ/ፍ/ቤት የፍትሐብሔር ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 92820 ጥቅምት 25 ቀን 2006 ዓ/ም የሰጠው ትእዛዝ ተሸሯል።
2. የፌ/ከ/ፍ/ቤት የፌዴራል ኦዲት ኮሚሽን ልምድና ዕውቀት ያላቸው የሒሳብ ባለሞያዎች በመመደብ የአመልካች እና የተጠሪን ሒሳብ አጣርተው እንዲያቀርቡለት በፍ/ስ/ስ/ሀ/ቁ 136(1) መሰረት ትእዛዝ በመስጠት በማጣራቱ ሂደት ከባለሙያዎች ለሚቀርቡለት ጥያቄዎች ተገቢውን መመሪያና ትእዛዝ በመስጠት በጉዳዩ ላይ ውሳኔ እንዲሰጥበት በፍ/ስ/ስ/ሀ/ቁ 343(1) መሰረት ጉዳዩ መልሰን ልክንለታል።
3. በዚህ ፍ/ቤት የወጡትን ወጪና ኪሳራ ግራቀኝ ለየራሳቸው ይቻሉ።
መዝገቡ ወደመዝገብ ቤት ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ሃ/ወ